

DANSKE RESUMEER

Ida Hartmann: Med bønnen som våben. Politisk konflikt og flertydigt religiøst engagement i Tyrkiet

Denne artikel undersøger, hvordan bøn praktiseres og forandres i en sammenhæng gennemsyret af politisk konflikt og eksistentiel usikkerhed. Baseret på mere end et års feltarbejde i Istanbul viser artiklen, hvordan medlemmer af den tidligere magtfulde sunnimuslimske Hizmet-bevægelse anvendte bønner til at forstå og handle i en dramatisk konflikt med den tyrkiske regering, og hvordan den eskalerende konflikt omformulerede deres forhold til bøn. Artiklen foreslår, at i denne etnografiske sammenhæng konstituerede bønnen et „flertydigt“ religiøst engagement, der åbnede for skiftende forståelser af forholdet mellem guddommelig magt og menneskelig handlekraft. Denne flertydighed gjorde det muligt for de mennesker, som artiklen beskriver, at bevæge sig mellem forskellige måder at forstå og handle i den politiske konflikt på og dermed løbende tilpasse sig et politisk landskab under hastig forandring. Med bønnen som etnografisk prisme fremhæver artiklen således en form for islamisk engagement, der hverken er rigtigt eller fragmenteret, men derimod indadtil flertydigt og udadtil i dynamisk dialog med en omskiftelig politisk virkelighed.

Søgeord: bøn, islam, Tyrkiet, politisk konflikt, menneskelig handlekraft

Marianne Viftrup Hedegaard: En bøn til kroppen. Når medarbejdere mærker efter med mindfulnessmeditation

I denne artikel tager jeg udgangspunkt i mit feltarbejde i to danske virksomheder i årene 2016-2019, hvor mindfulness implementeredes som et sekulært stresshåndteringstilbud. Bønsteorier i den antropologiske faghistorie er oftest udviklet med baggrund i religiøse praksisser og med fokus på monoteistiske traditioner. Mindfulness, derimod, betragtes og beskrives i en dansk sammenhæng oftest som sekulært eller spirituelt og tilbyder en interessant indgang til studier af grænserne mellem det religiøse og det sekulære i bønssarbejde, da mindfulness samtidig har sit grundlag i religiøse buddhistiske praksisser. Artiklen viser, at mindfulnessmeditationer ikke blot forsøger at afstresse, men at indstille kroppen på en særlig etisk-afektiv måde, som tillader mindfulnessudøvere at skabe forbindelse med sig selv og omverdenen på en hensigtsmæssig måde. Kursisterne træner en sensibilitet, som gør dem i stand til at mærke efter uden at lade sig mærke

for meget med det, de mærker. Kroppen er både medium og mål i meditationen, som ikke er et arbejde, der skal rette deltagere mod en transcendent sfære eller guddom. Meditationerne skal derimod hjælpe deltagere med at være til stede på en nærværende måde i deres profane hverdag. Den mindfulde krop er således ideelt set i kontakt med sin egen skrøbelighed uden at blive for påvirket af den, hvilket har særlige implikationer i en arbejdsammenhæng, hvor kroppens duelighed er tæt koblet til produktivitet og bundlinje. Jeg argumenterer derfor for, at arbejdet med at afstresse kroppen gennem mindfulnessmeditation har som formål at skabe en sekulær sensibilitet, hvor den ansatte kan selvregulere og holde sygdom nede selv i et accelereret og stresset arbejdsmiljø.

Søgeord: mindfulness, meditation, sekulær sensibilitet, etisk-affektiv disciplinering, arbejdsliv

Simon Stjernholm: „Närmre Allah“

I antropologiska studier av islamisk bön har den vädjande, åkallande och relativt informella *du‘a*-bönen ägnats markant mindre uppmärksamhet än *salat* och *dhikr*. Denna artikel bidrar till studiet av muslimsk fromhet genom en analys av hur ideal och praktik rörande privat *du‘a* kan konstituera ett annorlunda bedjande subjekt jämfört med de ideal och praktiker som kopplas till *salat*. Artikeln analyserar två föreläsningar av danska muslimska predikanter som bägge fokuserar på att instruera sina lyssnare i att utföra *du‘a*. Dessa predikanter strävar efter att artikulera islam i överensstämmelse med deras – ofta unga – danska muslimska publiks behov, uppfattningar och kunskapsnivåer. Föreläsningarna framfördes ursprungligen i en sunnitisk respektive en shi‘itisk moské och har därefter distribuerats online. Samtidigt som de två föreläsningarna skiljer sig åt beträffande deras referenser till traditionella auktoritativa källor uppvisar de också likheter. Båda framhäver den processuella effekten av *du‘a* på den bedjande snarare än dess potentiella materiella resultat, uppmanar sin publik att utföra *du‘a* i avskildhet för att utveckla en uppriktig intimitet med Gud, och uppmuntrar till att integrera *du‘a* i vardagslivet för att öka ens tillit till och närhet till Gud. Artikeln visar att danska muslimer instrueras i *du‘a*-praktiker som passar väl in i en religiös kultur präglad av protestantism. Därutöver indikerar artikeln möjliga frågeställningar för framtida forskning om muslimsk fromhet med fokus på faktiskt utförande av *du‘a* samt de betydelser som bönen tillskrivs av muslimer i både Danmark och andra jämförbara kontexter.

Søgeord: islam, Danmark, predikan, bön, *du‘a*, innerlighet

Kasper Jelsbech Knudsen: „Tror de, Gud er døv?“ Lyden af bøn som social kritik i det sydlige Ghana

Denne artikel omhandler bøn som en vigtig, men også omstridt praksis blandt en gruppe karismatiske kristne i Accra, Ghana. Den etnografiske empiri, som præsenteres og diskuteres her, centrerer sig nemlig om en grundlæggende spænding, der iboende i karismatisk bøn. På den ene side opfatter adskillige karismatiske kristne bønningen som en centripetal praksis, hvis mål er at forme moralske og disciplinerede kristne individer. Disse individer kan herefter på en centrifugal måde bruge bønningen til at omforme det urbane samfund til at blive mere ordnet og velstående. Af denne grund er den karismatiske bøn ofte meget højlydt for at kunne nå og påvirke så mange mennesker uden for kirken som muligt. På den anden side er den selvsamme højlydte bøn, som den høres fra mange af Accras karismatiske kirker, blevet et problem for de karismatiske kristne. Flere oplever den overvældende larm som en form for kamp om både det fysiske og det spirituelle rum i Accra og dermed som selve årsagen til den manglende orden og disciplin – moralsk og spirituel, som er med til at skabe socioøkonomiske problemer i det urbane Ghana. Modsat tidligere studier af pinse- og karismatisk kristendom argumenterer nærværende artikel for, at bøn opleves som en central praksis – ikke så meget, fordi bøn utvetydigt skaber et brud mellem de troendes liv, før de blev omvendt og efter, eller brud mellem forskellige kristne grupper. Argumentet er snarere, at bøn opleves som en central praksis, fordi gennem bønningen kan de troende kontinuerligt positionere deres karismatisk kristne liv og identitet i relation til de bredere sociale forandringer, der påvirker deres liv og tro.

Søgeord: bøn, lyd, Ghana, karismatisk kristendom, centripetal, centrifugal

Jan Jensen: Indstillet på et mirakel. Karismatisk bøn på Færøerne

I denne artikel udforsker jeg idéen om karismatisk bøn, sådan som den udleveres i pinsekirker på Færøerne. Jeg viser, hvordan denne bøn kan ses som del af en større cirkulation af velsignelser og mirakler, og jeg argumenterer for, at denne slags bøn forbereder de individuelle troende til at tage del i, hvad de ser som Guds evige tilstedeværelse omkring dem. Artiklen kombinerer indsigter fra nylige debatter indenfor kristendomsantropologi såsom spørgsmål om mediering, guddommeligt nærvær, det kristne subjekt og skæringspunktet mellem teologi og antropologi.

Søgeord: Færøerne, karismatisk kristendom, mirakler, bøn, tilbedelse, subjunctive indstilling